

Kennisnet geeft tips voor mediawijsbeleid binnen schoolbestuur

Mediawijsheid: er is een rol voor ouders én school weggelegd

Social media zijn anno 2014 niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. Er kleven echter ook bepaalde risico's aan het gebruik. Vooral voor leerlingen die zich niet bewust zijn van de mogelijke gevaren. Kennisnet ziet meer mogelijkheden voor het slagen van de media-opvoeding wanneer mediawijsheid breed en op verschillende niveaus gedragen wordt binnen de school.

Hoe ga je om met social media? Wat zet je op een sociale netwerksite en wat juist niet? Klik je zomaar op een link zonder echt te lezen wat er staat? Of geef je je wachtwoord wel eens aan een klasgenoot? Allemaal zaken om zo vroeg mogelijk met kinderen te bespreken. Want weliswaar blijkt uit onderzoek van Dialogic dat kinderen op de basisschool nog weinig risicovol gedrag vertonen, maar dat dit snel verandert als ze naar het voortgezet onderwijs gaan. Om risicogedrag op latere leeftijd te voorkomen, is het volgens de onderzoekers belangrijk dat ouders al vroeg gericht bezig zijn met media-opvoeding. Kinderen van tien, elf jaar staan nog open voor een gesprek hierover thuis.

Tips en inspiratie

Niet alleen voor de ouders, maar ook voor de school is daarbij een sleutelrol weggelegd. Kennisnet signaleert dat het thema mediawijsheid binnen scholen nog niet altijd op alle niveaus wordt gedragen. Regelmatig gaat het om één enthousiaste leerkracht die ermee aan de slag gaat. Een eventueel vertrek van de kartrekker leidt dan tot het einde van de mediawijsheidlessen. Zo hoeft het echter niet te gaan: zodra het schoolbestuur gaat nadenken over wat een mediawijze school nu eigenlijk inhoudt, is er ruimte voor een echt beleid rondom het thema. Er bestaat niet één juiste manier. Maar het is van belang dat iedereen zich bewust is van de verschillende rollen die men heeft. Van leraar tot bestuurder: de leraar geeft richting aan de leerlingen, de schoolleider stimuleert het team en de bestuurder bepaalt de visie op onderwijs, de identiteit van de school en de toekomstplannen. Om bestuurders en schoolleiders echter wel handvatten en inspiratie te geven, ontwikkelde Kennisnet de brochure 'Mediawijsheid voor bestuurders'. Met naast praktische tips ook praktijkverhalen van schoolleiders die vertellen hoe ze de media-opvoeding in hun school vormgeven.

*Een school is mediawijs als
niet alleen de leerlingen, maar ook alle
betrokkenen wijs leren omgaan met media*

Eyeopener

Een school die mediawijsheid al enkele jaren hoog op de prioriteitenlijst heeft staan, is basisschool Agnetendal uit het Brabantse Dommelen. In 2011 won deze school de titel MediaMaster 2011, naar aanleiding van het initiatief van minister Van Bijsterveldt die in het kader van de Week van de Mediawijsheid zo'n 95 uitdagende mediamissies formuleerde. Nu, drie jaar later, is mediawijsheid nog steeds een hot item binnen de school. Hein Lepelaars, leerkracht groep 8 en locatieleider: "Het project leek ons een uitgelezen mogelijkheid om het onderwerp mediawijsheid op een leuke, indringende manier onder de aandacht van de leerlingen te brengen. Gedurende een week gingen ze met allerlei media aan de slag. Het doel was om de

leerlingen bewuster te leren omgaan met de media. Social media zijn heel populair, maar er kleven ook bepaalde risico's aan. Voor de meeste leerlingen was het project echt een eyeopener."

'Bewust van gevaren'

Want volgens Lepelaars vinden jonge kinderen het leuk om met (social) media bezig te zijn, maar zijn ze zich nauwelijks bewust van de gevolgen van hun handelen. "Welke foto's plaats je op social media? Wat vertel je over jezelf en anderen? De laatste jaren hebben we er als leerkracht een behoorlijke taak bijgekregen, zeker in de groepen 7 en 8. Als we dat proces niet goed begeleiden, kan het helemaal misgaan. Soms komen kinderen 's ochtend kwaad binnen, omdat ze 's avonds ruzie hebben gemaakt op Whatsapp. We willen ze als school geen regels voorschrijven, maar we willen ze wel leren om er op een verantwoorde manier mee om te gaan. Daardoor delen ze nu niet meer zo gemakkelijk allerlei persoonlijke informatie op social media en zeker geen wachtwoorden. Je kunt met een wachtwoord immers een heel Habbo Hotel van een vriendinnetje leegroven of een vervelend berichtje onder iemand anders' naam op Facebook plaatsen. Met alle vervelende gevolgen van dien. Ook zien ze nu veel eerder het verschil tussen objectieve en commerciële informatie. Allemaal zaken waar ze voorheen nauwelijks bij stilstonden."

Partnerschap met ouders

De school organiseerde een speciale ouderavond waar het thema 'social media' op de agenda stond. "Partnerschap met de ouders is heel belangrijk om te bespreken hoe we het gezamenlijk goed aanpakken. Van alle leerkrachten mag je tegenwoordig eigenlijk verwachten dat ze om kunnen gaan met de nieuwe media, dat ze zich erin verdiepen en de gevaren ervan erkennen. De leerkrachten van de bovenbouw kunnen hier al aardig mee overweg, maar ook wij hebben nog leerkrachten die nog lang niet zover zijn. En ook veel ouders zijn nog geheel onwetend op dit gebied. Daarom is het goed de handen ineen te slaan."

Kansen

Lepelaars benadrukt dat er tijdens de projectweek in 2011, maar ook nu, in de jaren na het winnen van de titel Mediamaster, voldoende aandacht is voor de positieve kanten van de media. "Internet is een eindeloze bron van informatie en op Facebook en Whatsapp kun je natuurlijk ook prettige gesprekken voeren en prachtige foto's uitwisselen."

Daarnaast bieden de nieuwe media volgens Lepelaars volop kansen voor de school. "We overwegen als school een Twitter-account aan te maken, zodat we ouders op een snelle en adequate manier op de hoogte kunnen houden. Ook met deze media moeten we leren omgaan."

Meer weten? Download de brochure

Kennisnet ontwikkelde diverse brochures over mediawijsheid, waaronder een speciaal bestemd voor bestuurders. Met onder meer een stappenplan voor bestuurders en aandachtspunten bij het vastleggen van regels. Ook geeft Kennisnet tips om aan de slag te gaan met modellen en protocollen. De nodige inspiratie doet u op dankzij het interview met onder andere de schoolvoorzitter van het Connect College in Echt, waar mediawijsheid een van de vijf leerpijlers binnen het schoolbeleid is.

Kijk op:
www.kennisnet.nl/themas/mediawijsheid/

Tekst
Daphne Doemges-Engelen

Fotografie:
Shutterstock